

רמב"ם

הלכות יום טוב

הלכה	פרק א
א	ששת ימים האלו שאסרן הכתוב בעשיית מלאכה שהן ראשון ושביעי של פסח וראשון ושמיני של חג הסוכות וביום חג השבועות ובאחד לחדש השביעי הן הנקראין ימים טובים. ושבת כולן שוה שהן אסורין בכל מלאכת עבודה חוץ ממלאכה שהיא לצורך אכילה שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש וגו'.
ב	כל השבת ממלאכת עבודה באחד מהן הרי קיים מצות עשה שהרי נאמר בהן שבתון כלומר שבות. וכל העושה באחד מהן מלאכה שאינה לצורך אכילה כגון שבנה או הרס או ארג וכיוצא באלו הרי בטל מצות עשה ועבר על לא תעשה, שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו, כל מלאכה לא יעשה בהן. ואם עשה בעדים והתראה לוקה מן התורה.
ג	העושה אבות מלאכות הרבה ביום טוב בהתראה אחת כגון שזרע ובנה וסתר וארג בהתראה אחת אינו לוקה אלא אחת. חילוק מלאכות לשבת ואין חילוק מלאכות ליום טוב.
ד	כל מלאכה שחייבין עליה בשבת אם עשה אותה ביום טוב שלא לצורך אכילה לוקה חוץ מן ההוצאה מרשות לרשות וההבערה שמתוך שהותרה הוצאה ביום טוב לצורך אכילה הותרה שלא לצורך אכילה. לפיכך מותר ביום טוב להוציא קטן או ספר תורה או מפתח וכיוצא באלו מרשות לרשות. וכן מותר להבעיר אע"פ שאינו לצורך אכילה. ושאר מלאכות כל שיש בו צורך אכילה מותר כגון שחיטה ואפייה ולישה וכיוצא בהן. וכל שאין בהן צורך אכילה אסור כגון כתיבה ואריגה ובנין וכיוצא בהן.
ה	כל מלאכה שאפשר להעשות מערב יום טוב ולא יהיה בה הפסד ולא חסרון אם נעשית מבערב אסרו חכמים לעשות אותה ביום טוב אף על פי שהיא לצורך אכילה. ולמה אסרו דבר זה גזירה שמא יניח אדם מלאכות שאפשר לעשותן מערב יום טוב ליום טוב ונמצא יום טוב כולו הולך בעשיית אותן מלאכות וימנע משמחת יום טוב ולא יהיה לו פנאי לאכול.
ו	ומזה הטעם עצמו לא אסרו ההוצאה ביום טוב ואע"פ שכל ההוצאה היא מלאכה שאפשר לעשותה מערב יום טוב ולמה לא אסרוה כדי להרבות בשמחת יום טוב ויוליך ויביא כל מה שירצה וישלים חפציו ולא יהיה כמי שידיו אסורות. אבל שאר מלאכות שאפשר לעשותן מערב יום טוב הואיל ויש בהן עסק אין עושין אותן ביום טוב.
ז	כיצד אין קוצרין ולא דשין ולא זורין ולא בוררין ולא טוחנין את החטים ולא מרקדין ביום טוב שכל אלו וכיוצא בהם אפשר לעשותן מערב יום טוב ואין בכך הפסד ולא חסרון.
ח	אבל לשין ואופין ושוחטין ומבשלין ביום טוב. שאם עשה אלו מבערב יש בכך הפסד או חסרון טעם. שאין לחם חם או תבשיל שבשל היום כלחם שנאפה מאמש וכתבשיל שנתבשל מאמש. ולא בשר שנשחט היום כבשר שנשחט מאמש. וכן כל כיוצא באלו. וכן מכשירי אוכל נפש שיש בהן חסרון אם נעשו מבערב עושין אותן ביום טוב. כגון שחיקת תבלין וכיוצא בהן.
ט	אין אופין ומבשלין ביום טוב מה שיאכל בחול. ולא הותרה מלאכה שהיא לצורך אכילה אלא כדי ליהנות בה ביום טוב. עשה כדי לאכול ביום טוב והותר מותר לאכול המותר בחול.
י	ממלאה אשה קדרה בשר אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת. ממלא נחתום חבית של מים אע"פ שאינו צריך אלא לקיתון אחד. וממלאה אשה תנור פת אף על פי שאינה צריכה אלא לככר אחד. שבזמן שהפת מרובה בתנור היא נאפת יפה. ומולח אדם כמה חתיכות בשר בבת אחת אף על פי שאינו צריך אלא לחתיכה אחת. וכן כל כיוצא בזה.
יא	המבשל או האופה ביום טוב כדי לאכול בו ביום או שזימן אורחים ולא באו ונשאר התבשיל והפת הרי זה מותר לאכול למחר בין בחול בין בשבת. ובלבד שלא יערים. ואם הערים אסור ואפילו בשבת שאחר יום טוב מפני שהחמירו במערים יותר מן המזיד.
יב	מי שהיתה לו בהמה מסוכנת לא ישחוט אותה ביום טוב אלא א"כ יודע שיכול לאכול ממנה כזית צלי מבעוד יום. כדי שלא ישחוט ביום טוב מה שיאכל בחול וכן כל כיוצא בזה.
יג	אין אופין ומבשלין ביום טוב כדי להאכיל כותים או כלבים שנאמר הוא לבדו יעשה לכם ולא לכותים לכם ולא לכלבים. לפיכך מזמנין את הכותי בשבת ואין מזמנין אותו ביום טוב גזירה שמא ירבה בשבילו. אבל אם בא הכותי מאליו אוכל עמהן מה שהן אוכלין שכבר הכינוהו.

רמב"ם

- יד** בהמה שחציה של כותי וחציה של ישראל מותר לשוחטה ביום טוב שאי אפשר לאכול ממנה כזית בשר בלא שחיטה. אבל עיסה שחציה לכותים וחציה לישראל אסור לאפות אותה מפני שיכול לחלק הבצק. בני החיל שנתנו קמח לישראל לעשות להם פת ביום טוב. אם כשנותנין פת ממנה לתינוק אין מקפידין מותר לאפותו להן ביום טוב שכל פת ופת ראוי לתינוק. עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה נאפית ביום טוב.
- טו** המבשל ביום טוב לכותים או לבהמה או להניח לחול אינו לוקה שאילו באו לו אורחים היה אותו תבשיל ראוי להן. עשה לנפשו והותר מותר להאכיל ממנו לכותים ולבהמה.
- טז** רחיצה וסיכה הרי הן בכלל אכילה ושתיה ועושינן אותן ביום טוב שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש לכל שצריך הגוף. לפיכך מחמין חמין ביום טוב ורוחץ בהן פניו ידיו ורגליו. אבל כל גופו אסור משום גזירת מרחץ. וחמין שהוחמו מערב יום טוב רוחץ בהן כל גופו ביום טוב שלא גזרו על דבר זה אלא בשבת בלבד.
- יז** כל שאסור בשבת בין משום שהוא דומה למלאכה או מביא לידי מלאכה בין שהוא משום שבות הרי הוא אסור ביום טוב אלא אם כן היה בו צורך אכילה וכיוצא בה. או דברים שהם מותרים ביום טוב כמו שיתבאר בהלכות אלו. וכל שאסור לטלטלו בשבת אסור לטלטלו ביום טוב אלא לצורך אכילה וכיוצא בה. וכל שמותר בשבת מותר ביום טוב. ויש ביום טוב מה שאין בשבת איסור מוקצה שהמוקצה אסור ביום טוב ומותר בשבת מפני שיום טוב קל משבת אסרו בו המוקצה שמא יבוא לזלזל בו.
- יח** כיצד תרנגולת העומדת לגדל ביצים ושור העומד לחרישה ויוני שובך ופירות העומדין לסחורה כל אלו וכיוצא בהן מוקצה הן ואסור לאכול מהן ביום טוב עד שיכין אותם מבערב ויחשוב עליהם לאכילה. אבל בשבת הכל מוכן אצל שבת ואינו צריך הכנה. וכשם שהמוקצה אסור ביום טוב כך הנוולד אסור.
- יט** חול מכין לשבת וחול מכין ליום טוב אבל אין יום טוב מכין לשבת ולא שבת מכינה ליום טוב. לפיכך ביצה שנולדה ביום טוב אחר השבת אסורה. ואע"פ שהתרנגולת עומדת לאכילה. הואיל ומאמש נגמרה הביצה נמצא שבת מכין אותה ליום טוב. ואסורה בכל יום טוב גזירה משום יום טוב שאחר שבת. וכן ביצה שנולדה בכל שבת אסורה גזרה משום שבת שאחר יום טוב.
- כ** וכשם שאסור לאכלה כך אסור לטלטלה ואפילו נתערבה באלף כולן אסורות שהרי למחר יותרו הכל וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף אלפים אינו בטל. השוחט תרנגולת ביום טוב ומצא בה ביצים גמורות הרי אלו מותרות. שאין זה דבר מצוי תמיד ודבר שאינו מצוי אלא אקראי בעלמא לא גזרו בו.
- כא** זה שאנו עושינן בחוצה לארץ כל יום טוב מאלו שני ימים מנהג הוא. ויום טוב שני מדברי סופרים הוא ומדברים שנתחדשו בגלות. ואין עושינן בני ארץ ישראל שני ימים טובים אלא בראש השנה בלבד. ובהלכות קידוש החדש מספר זה נבאר עיקר מנהג זה ומאי זה טעם עושינן ראש השנה שני ימים בכל מקום.
- כב** יום טוב שני אע"פ שהוא מדברי סופרים כל דבר שאסור בראשון אסור בשני. וכל המחלל יום טוב שני ואפילו של ראש השנה בין בדבר שהוא משום שבות בין במלאכה בין שיצא חוץ לתחום מכין אותו מכת מרדות או מנדין אותו אם לא יהיה מן התלמידים. וכשם שהראשון אסור בהספד ותענית וחייב בשמחה כך השני ואין ביניהן הפרש אלא לענין מת בלבד.
- כג** כיצד המת ביום טוב ראשון יתעסקו בקבורתו הכותים וביום טוב שני יתעסקו בו ישראל. ועושינן לו כל צרכיו כגון עשיית המטה ותפירת התכריכין וקציצת הבשמים וכל כיוצא בזה. שיום טוב שני לגבי המת כחול הוא חשוב ואפילו בשני ימים טובים של ראש השנה.
- כד** שני ימים טובים אלו של גליות שתי קדושות הן ואינן כיום אחד לפיכך דבר שהיה מוקצה ביום טוב ראשון או שנולד בראשון אם הכין אותו לשני הרי זה מותר. כיצד ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני. היה ועוף שניצודו בראשון יאכלו בשני. דבר המחובר לקרקע שנעקר בראשון יאכל בשני. וכן מותר לכוול את העין ביום טוב שני ואע"פ שאין שם חולי. במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל שני ימים של ראש השנה קדושה אחת הן וכיום אחד הן חשובים לכל אלו הדברים אלא לענין המת בלבד. אבל ביצה שנולדה בראשון של ראש השנה אסורה בשני וכן כל כיוצא בזה. שבת הסמוכה ליום טוב ונולדה ביצה באחד מהן אסורה בשני וכן כל כיוצא בזה. ואפילו נולדה ביום שני לא תאכל בשבת הסמוכה לו.

הלכה פרק ב

רמב"ם

- א** אפרוח שנולד ביום טוב אסור מפני שהוא מוקצה. ועגל שנולד ביום טוב אם היתה אמו עומדת לאכילה מותר מפני שהוא מוכן על גבי אמו ואילו שחט אמו היה זה שבמעיה מותר ביום טוב אף על פי שלא נולד.
- ב** בהמות שיוצאות ורועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום הרי אלו מוכנין ולוקחין מהן ושוחטין אותן ביום טוב. אבל הרועות ולנות חוץ לתחום אם באו ביום טוב אין שוחטין אותן ביום טוב מפני שהן מוקצין ואין דעת אנשי העיר עליהם.
- ג** וכן בהמת קדשים שנולד בה מום ביום טוב הואיל ולא היתה דעתו עליה מערב יום טוב אסור לשוחטה ביום טוב. לפיכך אסור לראות מומי קדשים ביום טוב גזירה שמא יתירם החכם במומן ויבא זה לשחוט בו ביום. אבל רואה הוא המום מערב יום טוב ולמחר מתיר או אוסר.
- ד** בכור שנולד ומומו עמו הרי זה מוכן ואין מבקרים אותו ביום טוב. ואם עבר וראה מומו ובקרו והתירו הרי זה שוחט ואוכל. בכור שנפל לבור עושה לו פרנסה במקומו שהרי אינו יכול להעלותו מפני שאינו ראוי לשחיטה ביום טוב. אותו ואת בנו שנפלו לבור מעלה את הראשון על מנת לשוחטו ואינו שוחטו. ומערים ומעלה את השני על מנת לשוחטו ושוחט את אי זה מהן שירצה. משום צער בעלי חיים התירו להערים. בהמת חולין שנפלה מן הגג ועמדה מעת לעת והרי היא צריכה בדיקה שוחטין אותה ביום טוב ותבדק אפשר שתמצא כשירה ותאכל.
- ה** אווזין ותרנגולין ויונים שבבית הרי אלו מוכנין ואין צריכין זימון. אבל יוני שובך ויוני עליה וצפרים שקיננו בטפיחין או בכירה ובפרדס הרי אלו מוקצה. וצריך לזמן מבערב ולומר אלו ואלו אני נוטל ואינו צריך לנענע.
- ו** זימן שחורים ולבנים ומצא שחורים במקום לבנים ולבנים במקום שחורים אסורים שאני אומר שמא אותן שזימן פרחו להן ואלו אחרים הן וכל ספק מוכן אסור. זימן שנים ומצא שלשה הכל אסור. שלשה ומצא שנים מותרין. זימן בתוך הקן ומצא לפני הקן אם אין שם בקן אלא הן ואינן יכולין לפרוח אע"פ שיש שם קן אחר בקרן זזית בתוך חמשים אמה הרי אלו מותרין שאין המדדה מדדה אלא כנגד קנו בשוה.
- ז** דגים שבביבירין גדולים וכן חיה ועוף שבביבירין גדולים כל שהוא מחוסר צידה עד שאומרים הבא מצודה ונצודנו הרי זה מוקצה ואין צדין אותן ביום טוב ואם צד לא יאכלו. וכל שאינו צריך מצודה הרי זה מוכן וצדין אותן ביום טוב ואוכלין אותן. וכן חיה שקיננה בפרדס הסמוך לעיר ילדיה כשהן קטנים שאינן צריכין צידה אינם צריכים זימון מפני שדעתו עליהן.
- ח** מצודות חיה ועופות ודגים שפרסן מערב יום טוב לא יטול מהן ביום טוב אלא אם כן יודע שניצודו מערב יום טוב. הסוכר אמת המים מערב יום טוב ולמחר השכים ומצא בה דגים הרי אלו מותרין שכבר ניצודו מערב יום טוב והרי הן מוכנין.
- ט** בית שהיא מלא פירות מוכנין ונפחת נוטל ממקום הפחת. העומד על המוקצה מערב יום טוב בשנה השביעית שכל הפירות הפקר צריך שירשום ויאמר מכאן ועד כאן אני נוטל ואם לא רשם לא יטול.
- י** כותי שהביא תשורה לישראל ביום טוב אם יש מאותו המין במחובר לקרקע או שהביא חיה או עופות או דגים שאפשר לצודן בו ביום הרי אלו אסורין עד לערב וימתין בכדי שיעשו. ואפילו הדס וכיוצא בו אינו מריח בו לערב עד שימתין בכדי שיעשו. ואם אין מאותו המין במחובר לקרקע או שהיתה צורתו מוכחת עליו שמאתמול נעקר או נצוד אם הביאו מתוך התחום מותר ואם הביאו מחוץ לתחום הרי זה אסור. והבא בשביל ישראל זה מחוץ לתחום מותר לישראל אחר.
- יא** עצים שנשרו מן הדקל ביום טוב אסור להסיקן מפני שהן נולדו. ואם נשרו לתוך התנור מרבה עליהן עצים מוכנין ומסיקן. ערימת התבן ואוצר של עצים אין מתחילין בהן ביום טוב אלא אם כן הכין מבערב מפני שהן מוקצה. ואם היה התבן מעורב בקוצים שהרי אינו ראוי אלא לאש הרי זה מוכן.
- יב** אין מבקעין עצים מסוואר של קורות מפני שהן מוקצה. ולא מן הקורה שנשברה ביום טוב מפני שהיא נולד. וכן כלים שנשברו ביום טוב אין מסיקין בהן מפני שהן נולדו. אבל מסיקין בכלים שלמים או בכלים שנשברו מערב יום טוב שהרי הוכנו למלאכה אחרת מבערב. כיוצא בו אגוזים ושקדים שאכלן מערב יו"ט מסיקין בקליפיהן ביום טוב. ואם אכלן ביום טוב אין מסיקין בקליפיהן. ויש נוסחאות שיש בהן שאם אכלן מבערב אין מסיקין בקליפיהן שהרי הוקצו ואם אכלן ביום טוב מסיקין מפני שהן מוכנין על גב האוכל.

רמב"ם

- יג** קוץ רטוב הרי הוא מוקצה מפני שאינו ראוי להסקה. לפיכך אסור לו לעשות כמו שפוד לצלות בו בשר וכן כל כיוצא בזה.
- יד** נוטלין עצים הסמוכים לדופני הסוכה ומסיקין בהן. אבל אין מביאים מן השדה אפילו היו מכונסין שם מבערב. אבל מגבב הוא בשדה מלפניו ומדליק שם. ומביאין מן המכונסין שברשות היחיד ואפילו היתה מוקפת שלא לשם דירה ובלבד שיהיה לה פותחת ותהיה בתוך תחום שבת. ואם חסר אחד מכל אלו הרי הן מוקצה.
- טו** עלי קנים ועלי גפנים אע"פ שהן מכונסין בקרפף כיון שהרוח מפזרת אותן הרי הן כמפוזרין ואסורין. ואם הניח עליהן כלי כבד מערב יום טוב הרי אלו מוכנין.
- טז** בהמה שמתה ביום טוב אם היתה מסוכנת מערב יום טוב הרי זה מחתכה לכלבים. ואם לאו הואיל ולא היתה דעתו עליה הרי זה מוקצה ולא יזיזנה ממקומה. בהמת קדשים שמתה ותרומה שנטמאת לא יזיזנה ממקומה.
- יז** דגים ועופות וחיה שהן מוקצה אין משקין אותן ביום טוב ואין נותנין לפניהם מזונות שמא יבא ליקח מהן וכל שאסור לאכלו או להשתמש בו ביום טוב מפני שהוא מוקצה אסור לטלטלו.
- יח** המכניס עפר מערב יום טוב אם ייחד לו בחצירו קרן זוית הרי זה מוכן ומותר לטלטלו ולעשות בו כל צרכיו. וכן אפר שהוסק מערב יום טוב מוכן. ושהוסק ביום טוב כל זמן שהוא חם כדי לצלות בו ביצה מותר לטלטלו שעדיין אש הוא. ואם לאו אסור לטלטלו מפני שהוא נולד. מי שהיה לו דקר נעוץ מערב יום טוב ונתקו ביום טוב והעלה עפר אם היה אותו עפר תיחוח הרי זה מכסה בו ומטלטלו. אבל אם העלה גוש עפר הרי זה לא יכתוש אותו ביום טוב.
- הלכה פרק ג**
- א** מי שהיה לו עפר מוכן או אפר מוכן שמוותר לטלטלו הרי זה שוחט חיה ועוף ומכסה דמם. ואם אין לו עפר מוכן או אפר הראוי לטלטלו הרי זה לא ישחוט ואם עבר ושחט לא יכסה דמם עד לערב. וכן בריה שהוא ספק אם חיה היא אם בהמה אין שוחטין אותה ביום טוב ואם שחט לא יכסה דמה עד לערב. אפילו היה לו עפר מוכן או אפר. שמא יאמר הרואה חיה ודאית היא ולפיכך כסה דמו ביום טוב ויבא הרואה להתיר חלבו.
- ב** וכן השוחט חיה ועוף מערב יום טוב לא יכסה דמם ביום טוב. שחט בהמה חיה ועוף ביום טוב ונתערב דמם לא יכסה אותו עד לערב. ואם היה לו עפר מוכן או אפר ויכול לכסות הכל בדקירה אחת הרי זה יכסהו.
- ג** השוחט בהמה ביום טוב מותר לו לתלוש צמר למקום הסכין בידו. ובלבד שלא יזיזנו ממקומו אלא ישאר שם מסובך כשאר צמר הצואר. אבל בעוף לא ימרוט מפני שהוא דרכו ונמצא תולש ביום טוב.
- ד** המפשיט עור בהמה ביום טוב לא ימלחנו שזה עיבוד הוא ונמצא עושה מלאכה שלא לצורך אכילה. אבל נותנו לפני בית הדריסה כדי שידרסו עליו ולא יפסד. ולא התירו דבר זה אלא מפני שמחת יום טוב כדי שלא ימנע מלשחוט. ומותר למלוח בשר לצלי על גבי העור. ומערימים בדבר זה. כיצד מולח מעט בשר מכאן ומעט מכאן עד שימלח העור כולו.
- ה** במה דברים אמורים במולח לצלי שאינו צריך מלח הרבה אבל לקדירה אסור למלוח על העור. וכן אין מולחין את החלבים ואין מהפכין בהן ואין שוטחין אותן ברוח על גבי יתדות מפני שאינן ראויין לאכילה.
- ו** המפשיט את הבהמה לא ירגיל ביום טוב. כיצד הוא המרגיל זה המוציא כל בשר מרגל אחת כדי שיוציא כל העור שלם ולא יקרע. מפני שטורח בהפשט זה טורח גדול ואין בו צורך למועד. וכן אסור לעשות בית יד בבשר והוא שיעשה בסכין שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ומותר לעשות סימן בבשר.
- ז** מולגין את הראש ואת הרגלים ומהבהבין אותן באור. אבל אין טופלין אותן בסיד ובחרסית ולא באדמה ואין גוזזין אותן במספרים. וכן אין גוזזין את הירק בתספורת שלו אבל מתקנין את האוכל שיש בו קוצים כגון קונדס ועכביות בתספורת.

רמב"ם

- ח** מותר ללוש עיסה גדולה ביום טוב. והלש עיסה מערב יום טוב אינו מפריש ממנה חלה ביום טוב. ואם לשה ביום טוב מפריש ממנה חלה ונותנה לכהן. ואם היתה עיסה טמאה או שנטמאת החלה לא יבשל את החלה שאין מבשלין ביום טוב אלא לאכול וזו לשרפה עומדת. וכן אין שורפין אותה ביום טוב שאין שורפין קדשים שנטמאו ביום טוב. ששריפת קדשים שנטמאו מצות עשה שנאמר באש ישרף ועשית מלאכה שאינה לצורך אכילה וכיוצא בהן עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.
- ט** כיצד יעשה בה יניחנה עד הערב וישרוף אותה. היה יום טוב של פסח שאם יניחנה תחמיץ לא יפריש את החלה בצק אלא יאפה את כל העיסה הטמאה ואחר כך יפריש החלה לחם.
- י** אין אופין בפורני חדשה גזירה שמא תפחת ותפסיד הלחם וימנע משמחת יום טוב. אין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין את האפר שבהן. ואם אי אפשר לאפות בו או לצלות אלא אם כן גרף מותר. וסותמין פי התנור בטיט ורפש שבסביבות הנהר והוא שרככו מאמש אבל לגבל טיט ביום טוב אסור. ומותר לגבל את האפר לסתום בו פי התנור.
- יא** תנור וכירים חדשים אין סכין אותן בשמן ביום טוב. ואין טשין אותן במטלת. ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן. ואם בשביל לאפות בהן מותר. אין מלבנין את האבנים לצלות או לאפות עליהן מפני שמחסמן. ומסיקין ואופין בפורני ומחמיץ חמין באנטיכי.
- יב** אין עושין גבינה ביום טוב שאם גבן מערב יום טוב אין בזה חסרון טעם אבל דכין את התבלין כדרכן שאם ידוך אותן מבערב יפוג טעמן. אבל מלח אינו נידוך ביום טוב אלא אם כן הטה המכתש או שידוך בקערה וכיוצא בה כדי שישנה. שאם שחק המלח מערב יום טוב לא יפוג טעמו. ואין שוחקין את הפלפלין בריחיים שלהן אלא דך אותן במדוכה ככל התבלין.
- יג** אין כותשין את הריפות במכתשת גדולה. אבל כותשין במכתשת קטנה שזה הוא השינוי שלה. ובארץ ישראל אפילו בקטנה אסור שהתבואה שלהן טובה היא ואם כותשין אותם מערב יום טוב אין בכך הפסד.
- יד** הקמח אף על פי שרקדו מערב יום טוב והסיר ממנו הסובין אין מרקדין אותו פעם שנייה ביום טוב אלא אם כן נפל בתוכו צרור או קיסם וכיוצא בהם. ואם שינה מותר כגון שירקד מאחורי הנפה או שירקד על גבי השלחן וכיוצא בשינוי זה.
- טו** מוללין מלילות ומפרכין קטניות ביום טוב ומנפח על יד על יד בכל כחו ואוכל ואפילו בקנון או בתמחוי אבל לא בנפה ולא בכברה. וכן הבורר קטניות ביום טוב בורר כדרכו בחיקו ובתמחוי אבל לא בנפה ולא בטבלא ולא בכברה.
- טז** במה דברים אמורים כשהאוכל מרובה על הפסולת אבל אם היתה הפסולת מרובה על האוכל בורר את האוכל ומניח את הפסולת. ואם היה טורח בברירת הפסולת מן האוכל יתר מטורח בברירת האוכל מן הפסולת אע"פ שהאוכל מרובה בורר את האוכל ומניח את הפסולת.
- יז** אין מסננין את החרדל במסנת שלה מפני שנראה כבורר. אבל נותנין ביצה במסנת של חרדל והוא מסתנן מאליו. ואם היתה המשמרת תלויה מותר ליתן לה יין ביום טוב. אבל לא יתלה בתחלה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ומערים ותולה את המשמרת לתלות בה רמונים ותולה בה רמונים ואחר כך נותן לתוכה שמרים.

הלכה פרק ד

- א** אין מוציאין את האש לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן המתכות. כגון שחוככין אותן זו בזו או מכין זו בזו עד שתצא האש. וכן הנפט החד ביותר שהוא במים שמנידין אותם עד שידלק. או כלי זך קשה או זכוכית מלאה מים שמניחין אותה כנגד עין השמש עד שיחזור נגהה לפשתן וכיוצא בו וידלק. כל זה וכיוצא בו אסור ביום טוב. שלא הותר ביום טוב אלא להבעיר מאש מצויה. אבל להמציא אש אסור שהרי אפשר להמציא אותה מבערב.
- ב** אף על פי שהותרה הבערה ביום טוב שלא לצורך אסור לכבות את האש אפילו הובערה לצורך אכילה. שהכבוי מלאכה שאין בו צורך אכילה כלל. וכשם שאין מכבים את האש כך אין מכבים את הנר ואם כבה לוקה כמי שארג או בנה.
- ג** אין מסלקין את פי הנר למעלה כדי שתכבה. ואין מסירין את השמן ממנו ואינו חותך את ראש הפתילה בכלי. אבל נופץ את ראשה בידו. אגודה של עצים שהודלקה במדורה כל עץ שלא אחזה בו האש מותר לשמטו ואינו דומה למסיר שמן מן הנר.

רמב"ם

- ד** אין מכבין את הדליקה כדי להציל ממון ביום טוב כדרך שאין מכבין בשבת אלא מניחה ויוצא. ואין מכבין את הנר מפני תשמיש המטה אלא כופה עליו כלי או עושה מחיצה בינו לבין הנר או מוציאו לבית אחר. ואם אינו יכול לעשות אחת מכל אלו הרי זה אסור לכבות ואסור לשמש עד שתכבה מאליה.
- ה** מותר לטלטל את הנר והוא דולק ואין גוזרין שמא יכבה. ואסור להניח את הנר על גבי דקל וכיוצא בו ביום טוב שמא יבוא להשתמש במחובר ביום טוב.
- ו** אין מעשנין בקטרת ביום טוב מפני שהוא מכבה. ואפילו להריח בה ואין צריך לומר לגמר את הבית ואת הכלים שהוא אסור. ומותר לעשן תחת הפירות כדי שיוכשרו לאכילה כמו שמותר לצלות בשר על האש. וממתקין את החרדל בגחלת של מתכת אבל לא בגחלת של עץ מפני שהוא מכבה. ואין מכבין את האש כדי שלא תתעשן הקדרה או הבית.
- ז** אין נופחין במפוח ביום טוב כדי שלא יעשה כדרך שהאומנין עושין. אבל נופחין בשפופרת. אין עושין פחמין ואין גודלין את הפתילה ולא מהבהבין אותה ולא חותכין אותה לשנים בכלי. אבל ממעכה ביד ושורה אותה בשמן ומניח אותה בין שתי נרות ומדליק באמצע ונמצאת הפתילה נחלקת בפי שתי נרות.
- ח** אין שוברין את החרש ואין חותכין את הנייר לצלות עליהם. ואין פוצעין את הקנה לעשותו כמו שפוד לצלות בו מליח. שפוד שנרצף אע"פ שהוא יכול לפושטו בידו אין מתקנין אותו. שני כלים שהן מחוברין בתחלת עשייתן כגון שתי נרות או שני כוסות אין פוחתין אותן לשנים מפני שהוא כמתקן כלי.
- ט** אין משחיזין את הסכין במשחזת שלה אבל מחדדה על גבי העץ או על גבי חרש או אבן ואין מורים דבר זה לרבים כדי שלא יבאו לחדדה במשחזת. במה דברים אמורים בשיכולה לחתוך בדוחק או שנפגמה. אבל אם אינה יכולה לחתוך כלל אין משחיזין אותה אפילו על העץ שמא יבא להשחיה במשחזת. ומפני זה אסרו להראות סכין לחכם ביום טוב שמא תהיה פגומה ויאמר לו אסור לשחוט בה משום פגימתה וילך ויחדדנה במשחזת. וחכם שראה הסכין לעצמו הרי זה משאילה לעם הארץ.
- י** אין מבקעין עצים ביום טוב לא בקורדום ולא במגל ולא במגירה אלא בקופיץ ובצד החד שלו. אבל לא בצד הרחב מפני שהיא כקורדום. ולמה אסרו בקורדום וכיוצא בו שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול שהרי אפשר היה לו לבקע מערב יום טוב. ולמה לא נאסר הביקוע כלל מפני שאפשר שיפגע בעץ עבה ולא יוכל להבעירו וימנע מלבשל. לפיכך התירו לבקע בשינוי. וכל הדברים הדומין לזה מזה הטעם התירו בהן מה שהתירו ואסרו מה שאסרו.
- יא** לא תכנס אשה בין העצים ליטול מהן אוד לצלות בו. ואין סומכין את הקדרה ולא את הדלת בבקעת של קורה. שלא התירו לטלטל עצים ביום טוב אלא להסקה בלבד.
- יב** מסלקין תריסי חנויות ומחזירין אותן ביום טוב כדי שיוציא תבלין שהוא צריך להן מן החנות ולא ימנע משמחת יום טוב. במה דברים אמורים בשיש להן ציר באמצע אבל יש להן ציר מן הצד אסור גזירה שמא יתקע. ושאין להן ציר כל עיקר אפילו בבית מותר להחזיר.
- יג** כלים שהן מפוצלין כגון מנורה של חוליות וכסא ושלחן שהן חתיכות חתיכות מעמידין אותה ביום טוב והוא שלא יתקע. לפי שאין בנין בכלים. אבנים של בית הכסא מותר לצדדן ביום טוב. בנין עראי הוא ומשום כבודו לא גזרו.
- יד** העושה מדורה ביום טוב כשהוא עורך את העצים אינו מניח זה על זה עד שיסדיר המערכה מפני שנראה כבונה. ואע"פ שהוא בנין עראי אסור. אלא או שופך העצים בערבוב או עורך בשינוי. כיצד מניח עץ למעלה ומניח אחר תחתיו ואחר תחתיו עד שהוא מגיע לארץ.
- טו** וכן הקדרה או חזו אותה ומכניס האבנים תחתיה. אבל לא יניחנה על גבי האבנים. וכן המטה או חזו הקרשים למעלה ומכניס הרגלים תחתיהן. אפילו ביצים לא יעמיד אותן שורה על גבי שורה עד שיעמדו כמו מגדל אלא ישנה ויתחיל מלמעלה למטה. וכן כל כיוצא בזה צריך שינוי.
- טז** מסירין זבובין הנתלים בבהמה אע"פ שהן עושין חבורה. ואין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין. כיצד או חזו בולד שלא יפול לארץ ונופח לו בחוטמו ונותן דד לתוך פיו. היתה בהמה טהורה וריחקה את הולד מותר לזלף משלייתה עליו וליתן בול מלח ברחמה כדי שתרחם עליו. אבל הטמאה אסור לעשות להן כן לפי שאינה צריכה.

רמב"ם

- יז** כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב גזירה שמא ישהה אותו בטומאתו. ואם היה צריך להטביל מים שבו מטביל את הכלי במימיו ואינו חושש. כלי שהיה טהור לתרומה ורצה להטבילו לקדש מותר להטבילו. וכן כל כיוצא בזה מטבילות מעלות שאר הטמאות.
- יח** כלי שנטמא ביום טוב מטבילין אותו ביום טוב. נטמא הכלי במשקין טמאין שהן ולד הטומאה מערב יום טוב מטבילין אותו ביום טוב לפי שהוא טהור מן התורה כמו שיתבאר במקומו. ומדלין בדלי טמא והוא טהור מאליו. נדה שאין לה בגדים להחליף מערמת וטובלת בבגדיה.
- יט** דברים רבים אסרו ביום טוב משום גזירת מקח וממכר. כיצד אין פוסקים דמים לכתחלה על הבהמה ביום טוב אלא מביא שתי בהמות שוות זו לזו ושוחטין אחת מהן ומחלקין ביניהן ולמחר יודעין כמה דמי השנייה וכל אחד ואחד נותן דמי חלקו. כשהן מחלקין ביניהן לא יאמר זה אני בסלע ואתה בשנים שאין מזכירין שום דמים אלא זה נוטל שלישי וזה רביעי.
- כ** כשהן מחלקין לא ישקלו במאזנים שאין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. אפילו ליתן בו בשר לשומר מן העכברים אסור אם היו המאזנים תלויין מפני שנראה כשוקל בכף מאזנים. טבח אומן אסור לשקול בידו. ואסור לשקול בכלי מלא מים. ואין מטילין חלשים על המנות. אבל מטילין חלשים על בשר הקדשים ביום טוב כדי לחבב את המצוה.
- כא** לא יאמר אדם לטבח תן לי בדינר בשר אלא תן לי חלק או חצי חלק ולמחר עושין חשבון על שווי. וכן לא יקח מבעל החנות במדה או במשקל אלא כיצד הוא עושה אומר לחנוני מלא לי כלי זה ולמחר נותן לו שווי. ואפילו היה כלי המיוחד למדה ימלאנו והוא שלא יזכיר לו שם מדה.
- כב** הנחתום מודד תבלין ונותן לקדרה בשביל שלא יפסיד תבשילו. אבל האשה לא תמוד קמח לעיסה וכן לא ימוד אדם שעורים ליתן לפני בהמתו אלא משער ונותן לה.
- כג** ומותר ליקח מן החנוני ביצים ואגוזים במנין וכן כל כיוצא בהן ובלבד שלא יזכיר לו שום דמים ולא סכום מנין. כיצד סכום המנין הרי שהיה נושה בו עשרה רמונים או עשרה אגוזים לא יאמר לו ביום טוב תן לי עשרה כדי שיהיה לך עשרים אצלי אלא לוקח סתם ולמחר עושה חשבון.
- כד** הולך אדם אצל חנוני או רועה הרגיל אצלו או אצל הפטם הרגיל אצלו ולוקח ממנו בהמות ועופות וכל מה שירצה והוא שלא יזכיר לו שום דמים ולא סכום מנין.
- כה** הלואת יום טוב תובעין אותה בדין שאם תאמר לא ניתנה להתבע אינו נותן לו כלום ונמצא נמנע משמחת יום טוב.
- כו** אע"פ שאין מגביהין תרומה ומעשרות ביום טוב אם היו לו תרומות ומעשרות שהגביהן מאמש הרי זה מוליכן לכהן ביום טוב. ואין צריך לומר חלה וזרוע ולחיים וקובה שמוליכן לכהן ביום טוב. וגבאי צדקה גובין מן החצרות ביום טוב. ולא יהיו מכריזין כדרך שמכריזין בחול. אלא גובין בצנעה ונותנין לתוך חיקן ומחלקין לכל שכונה ושכונה בפני עצמה.
- הלכה פרקה ה**
- א** אף על פי שהותרה הוצאה ביום טוב אפילו שלא לצורך לא ישא משאות גדולות כדרך שהוא עושה בחול אלא צריך לשנות. ואם אי אפשר לשנות מותר. כיצד המביא כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתיפו או לפניו. המוליך את התבן לא יפשיל את הקופה לאחוריו אבל מוליכה בידו.
- ב** וכן משואות שדרכן לישא אותן במוט ישא אותן על גבו מאחוריו. ושדרכן לישא אותן מאחוריו ישא אותן על כתפו. ושדרכן להנשא על הכתף ישא אותן בידו לפניו או יפרוש עליהן בגד וכל כיוצא בזה משינוי המשא. ואם אי אפשר לשנות נושא ומביא כדרכו. במה דברים אמורים בנושא על האדם אבל על גבי בהמה לא יביא כלל שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול.
- ג** אין מנהיגין את הבהמה במקל. ואין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו. ואין יוצאין בכסא אחד האיש ואחד האשה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. ואיש שהיו רבים צריכין לו יוצאין בכסא אחרי ומוציאין אותו על הכתף אפילו באפריון.

רמב"ם

- ד** אין מוליכין את הסולם של שובך משובך לשובך ברשות הרבים שמא יאמרו לתקן גגו הוא מוליכו. אבל ברשות היחיד מוליכו. אע"פ שכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור כאן התירו מפני שמחת יום טוב.
- ה** מי שהיו לו פירות על גגו וצריך לפנותם למקום אחר לא יושיטם מגג לגג ואפילו בגגין השוין. ולא ישלשלם בחבל מן החלונות ולא יורידם בסולמות שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. אבל משילן אפילו דרך ארובה ממקום למקום באותו הגג. שחט בהמה בשדה לא יביאנה במוט לעיר או במוטה אלא מביאה אברים אברים.
- ו** כל שנאותין בו אפילו בחול אע"פ שאין נאותין בו ביום טוב כגון תפילין מותר לשלחן לחבירו ביום טוב. ואין צריך לומר דבר שנאותין בו ביום טוב כגון יינות שמנים וסלתות שמותר לשלחן. וכל דבר שאין נאותין בו בחול עד שיעשה בו מעשה שאסור לעשותו ביום טוב אין משלחין אותו ביום טוב.
- ז** כיצד אין משלחין ביום טוב תבואה לפי שאין נאותין בה בחול אלא אם כן טחן ואסור לטחון ביום טוב. אבל משלחין קטניות מפני שמבשלן ביום טוב או קולה אותן ואוכלן. ומשלחין חיה בהמה ועופות אפילו חיים מפני שמותר לשחוט ביום טוב וכן כל כיוצא בזה.
- ח** כל דבר שמותר לשלחו ביום טוב כשישלחנו לחבירו תשורה לא ישלחנו בשורה ואין שורה פחותה משלשה בני אדם. כיצד הרי ישלח לחבירו בהמות או יינות ביד שלשה בני אדם כאחד או ארבעה זה אחר זה וכולן הולכין בשורה אחת הרי זה אסור שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול. שלח שלשה מינין ביד שלשה בני אדם כאחד הרי זה מותר.
- ט** המערב עירובי תחומין ליום טוב הרי בהמתו וכליו ופירותיו כמוהו. ואין מוליכין אותו אלא בתוך אלפים אמה לכל רוח ממקום עירובו.
- י** חפצי הפקר הרי הן כרגלי מי שזכה בהן. וחפצי הכותים קונין שבייתה במקומן ויש להן אלפים אמה לכל רוח ממקומן גזירה בעלים כותים משום בעלים ישראל. פירות שיצאו חוץ למקומן וחזרו אפילו במזיד לא הפסידו את מקומן מפני שהן כאדם שיצא באונס וחזר באונס.
- יא** המוסר בהמתו לבנו הרי היא כרגלי האב. מסרה לרועה ואפילו נתנה לו ביום טוב הרי היא כרגלי הרועה. מסרה לשני רועים הרי היא כרגלי בעליה מפני שלא קנה אחד מהן.
- יב** מי שזימן אצלו אורחים ביום טוב לא יוליכו בידם מנות למקום שאין בעל הסעודה יכול לילך בו. שכל הסעודה כרגלי בעל הסעודה לא כרגלי האורחין. אלא אם כן זכה להן אחר במנות אלו מערב יום טוב.
- יג** וכן מי שהיו פירותיו מופקדין בעיר אחרת ועירבו בני אותה העיר לבא אצלו לא יביאו לו מפירותיו שפירותיו כמוהו אף על פי שהן ביד אלו שעירבו. במה דברים אמורים בשייחד להן קרן זוית אבל אם לא ייחד להן הרי הן כרגלי זה שהן מופקדין אצלו.
- יד** בור של יחיד כרגלי בעליו. ושל אותה העיר כרגלי אנשי אותה העיר. ושל עולי בבל שהן מסורין לכל כרגלי הממלא מהן שכל מי שמילא מהן מוליכן למקום שהוא מהלך. נהרות המושכין ומעיינות הנובעין כרגלי כל אדם ואם היו באין מחוץ לתחום לתוך התחום ממלאין מהן בשבת ואין צריך לומר ביום טוב.
- טו** שור של רועה כרגלי אנשי אותה העיר. ושור של פטם כרגלי מי שלקחו לשחטו ביום טוב. מפני שדעת בעליו למכרו לאנשים אחרים חוץ מאנשי אותה העיר מפני שהוא מפוטם והכל שומעין שמעו ובאין לקנותו. וכן אם שחטו בעליו ביום טוב ומכר בשרו. כל אחד ואחד מן הלוקחים מוליך מנתו למקום שהוא הולך מפני שדעת בעליו מערב יום טוב כך הוא שיקחו ממנו אנשי עיירות אחרות ונמצא שור זה כבור של עולי בבל שהוא מסור לכל.
- טז** הגחלת כרגלי בעליה לא כרגלי שואלה והשלהבת כרגלי מי שהיא בידו. לפיכך המדליק נר או עץ מחבירו מוליכו לכל מקום שהוא הולך.
- יז** השואל כלי מחבירו מערב יום טוב אף על פי שלא נתנו לו אלא ביום טוב הרי הוא כרגלי השואל. שאלו ממנו ביום טוב אף על פי שדרכו תמיד לשאול ממנו כלי זה בכל יום טוב הרי הוא כרגלי המשאל.

רמב"ם

- יח** שנים ששאלו חלוק אחד האחד שאלו ממנו שיתנו לו שחרית והשני שאלו ממנו שיתנו לו ערבית הרי כלי זה כרגלי שני השואלים ואינם מוליכים אותו אלא במקום ששניהם יכולין להלך בו.
- יט** כיצד הרי שעירב הראשון ברחוק אלף אמה ממקום החלוק למזרח ועירב השני ברחוק חמש מאות אמה ממקום החלוק למערב. כשלוקח הראשון החלוק אינו מוליכו למזרח אלא עד אלף אמה וחמש מאות אמה ממקום החלוק שהוא סוף התחום שיכול זה שעירב במערב להלך בו. וכשיקח השני כלי זה אינו מוליכו במערב אלא עד אלף אמה ממקום הכלי שהוא סוף התחום שיכול זה שעירב במזרח להלך בו. לפיכך אם עירב זה ברחוק אלפים אמה מן החלוק למזרח וזה ברחוק אלפים אמה למערב הרי אלו לא יזיזוהו ממקומו.
- כ** וכן האשה ששאלה מחברתה מים או מלח ולשה בהן עיסתה או בשלה בהן תבשיל הרי העיסה או התבשיל כרגלי שתיהן. וכן שנים שלקחו בהמה בשותפות ושחטו ביום טוב אע"פ שלקח כל אחד מנתו הרי כל הבשר כרגלי שניהן. אבל אם לקחו חבית בשותפות וחלקו אותה ביום טוב הרי חלקו של כל אחד כרגליו. הואיל ותחומין מדברי סופרים יש ברירה בהן ונחשוב כאילו חלק שהגיע לזה היה ברור לו ומובדל בחבית מערב יום טוב וכאילו לא היה מעורב. ואין אתה יכול לומר כן בבהמה שחלק זה שהגיעו אפילו נחשוב אותו שהיה מובדל בבהמה מערב יום טוב וכאילו היה ברור הרי ינק מחלקו של חבירו כשהיתה הבהמה קיימת שכל איבריה יונקין זה מזה ונמצא כל אבר ואבר מעורב מחלקו וחלק חבירו. לפיכך הן כרגלי שניהן
- הלכה פרק ו**
- א** יום טוב שחל להיות ערב שבת אין אופין ומבשלין ביום טוב מה שהוא אוכל למחר בשבת. ואיסור זה מדברי סופרים כדי שלא יבא לבשל מיום טוב לחול. שקל וחומר הוא לשבת אינו מבשל כל שכן לחול. לפיכך אם עשה תבשיל מערב יום טוב שיהיה סומך עליו ומבשל ואופה ביום טוב לשבת הרי זה מותר. ותבשיל שסומך עליו הוא הנקרא עירובי תבשילין.
- ב** ולמה נקרא שמו עירוב. שכשם שהעירוב שעושיין בחצרות ומבואות מערב שבת משום הכר כדי שלא יעלה על דעתם שמותר להוציא מרשות לרשות בשבת. כך זה התבשיל משום הכר וזכרון כדי שלא ידמו ויחשבו שמותר לאפות ביום טוב מה שאינו נאכל בו ביום. ולפיכך נקרא תבשיל זה עירובי תבשילין.
- ג** עירובי תבשילין שיעורו אין פחות מכזית בין לאחד בין לאלפים. ואין עושיין עירוב זה לא בפת ולא בריפות וכיוצא בהן אלא בתבשיל שהוא פרפרת כגון בשר ודגים וביצים וכיוצא בהן. ואפילו עדשים שבשולי קדרה ואפילו שמנונית שעל גבי הסכין שחותכין בה הצלי גורדו אם יש בו כזית סומך עליו משום עירובי תבשילין.
- ד** תבשיל שאמרו לענין עירוב זה אפילו צלי אפילו שלוק אפילו כבוש או מעושן אפילו דגים קטנים שהדיחן במים חמין והדחתן היא בשולן לאכילה הרי זה סומך עליהן.
- ה** וצריך שיהיה עירוב זה מצוי עד שיאפה כל מה שהוא צריך לאפות ולבשל כל שהוא צריך לבשל. ויחס חמין כל שהוא צריך. ואם נאכל העירוב או אבד או נשרף קודם שיבשל או יאפה הרי זה אסור לאפות ולבשל או להחם אלא מה שהוא אוכל ביום טוב בלבד. התחיל בעיסתו או בתבשילו ונאכל העירוב או אבד הרי זה גומר.
- ו** המניח עירובי תבשילין כדי שיסמוך עליהם הוא ואחרים צריך לזכות להן כדרך שמזכה בעירובי שבת. וכל שזוכה בעירובי שבת זוכה בעירובי תבשילין. וכל שאינו זוכה באותו עירוב אינו זוכה בזה.
- ז** ואינו צריך להודיע לאלו שזכה להן מערב יום טוב. אבל הן צריכין לידע שכבר זכה להן אחר ועירב להן ואחר כך יסמכו עליו ויבשלו ויאפו. אף על פי שלא ידעו אלא ביום טוב הרי אלו מותרין. ויש לו לאדם לערב על כל העיר ועל כל הקרוב אליה בתוך התחום ולמחר מכריז ואומר כל מי שלא הניח עירובי תבשילין יסמוך על עירובי.
- ח** המניח עירובי תבשילין חייב לברך. ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב. ואומר בעירוב זה יותר לי לאפות ולבשל מיום טוב שלמחר לשבת. ואם זכה בו לאחרים יאמר לי ולפלוני ולפלוני או לאנשי העיר כולם לאפות ולבשל מיום טוב לשבת.
- ט** מי שלא הניח עירובי תבשילין ולא הניחו לו אחרים. כשם שאסור לו לבשל ולאפות כך קמחו ומאכלו אסור. ואסור לאחר שהניח לעצמו לבשל ולאפות לזה שלא הניח עד שיקנה לו שנמצא זה מבשל ואופה שלו שהרי קנהו. ואם רצה יתן אחר כך לזה שלא הניח במתנה.

רמב"ם

- י** מי שלא הניח עירובי תבשילין ובשל ואפה לאכול ביום והותיר או שזימן אורחים ולא באו הרי זה אוכל המותר למחר. ואם הערים הרי זה אסור לאכול. עבר ואפה ובשל לשבת אין אוסרין עליו. ולמה החמירו ואסרו על המערים ולא אסרו על המזיד שאם תתיר למערים נמצאו הכל מערימין וישתקע שם עירובי תבשילין. אבל המזיד אינו מצוי ואם עבר היום לא יעבור פעם אחרת.
- יא** שני ימים טובים שחלו להיות בחמישי וערב שבת עושה עירובי תבשילין מיום רביעי שהוא ערב יום טוב. שכח ולא הניח מניחו בראשון ומתנה. כיצד מניח עירובי תבשילין ביום חמישי ואומר אם היום יום טוב ולמחר חול למחר אבשל ואופה לשבת ואיני צריך כלום ואם היום חול למחר יום טוב בעירוב זה יותר לי לאפות ולבשל למחר מיום טוב לשבת.
- יב** כיוצא בו היו לפניו שתי כלכלות של טבל ביום טוב ראשון ואומר אם היום חול תהיה זו תרומה על זו ואם היום קדש אין בדברי כלום. וקורא עליה שם ומניחה. ולמחר בשני חוזר ואומר אם היום קדש אין בדברי כלום ואם היום חול תהיה זו תרומה על זו וקורא עליה שם ומניחה כדרך שקרא עליה בראשון. ומניח את זו שקרא עליה שם תרומה ואוכל את השנייה.
- יג** במה דברים אמורים בשני ימים טובים של גליות אבל בשני ימים טובים של ראש השנה אם שכח ולא הניח ביום רביעי שוב אינו מניח אלא סומך על אחרים אם ערבו עליו או מקנה קמחו למי שערב או יהיה אסור לאפות ולבשל לשבת. וכן אם שכח ולא הפריש תרומה מיום רביעי שוב אינו מפריש עד מוצאי שבת.
- יד** כל הדברים האלו שאמרנו היו בזמן שהיו בית דין של ארץ ישראל מקדשין על פי הראיה והיו בני הגליות עושין שני ימים כדי להסתלק מן הספק לפי שלא היו יודעין יום שקדשו בני ארץ ישראל. אבל היום שבני ארץ ישראל סומכין על החשבון ומקדשין עליו אין יום טוב שני להסתלק מן הספק אלא מנהג בלבד.
- טו** ולפיכך אני אומר שאין מערב אדם ומתנה בזמן הזה לא עירובי תבשילין ולא עירובי חצרות ולא שתופי מבואות ואינו מעשר הטבל על תנאי אלא הכל מערב יום טוב בלבד.
- טז** כשם שמצוה לכבד שבת ולענגה כך כל ימים טובים שנאמר לקדוש ה' מכוּבד וכל ימים טובים נאמר בהן מקרא קדש. וכבר בארנו הכיבוד והעינוג בהלכות שבת. וכן ראוי לאדם שלא יסעוד בערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה כערב שבת שדבר זה בכלל הכבוד. וכל המבזה את המועדות כאילו נטפל לעבודת כוכבים.
- יז** שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים כולם אסורים בהספד ותענית. וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב הוא ובניו ואשתו ובניו וכל הנלוים עליו שנאמר ושמחת בחגך וגו'. אף על פי שהשמחה האמורה כאן היא קרבן שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה יש בכלל אותה שמחה לשמוח הוא ובניו ובניו ביתו כל אחד כראוי לו.
- יח** כיצד הקטנים נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות. והנשים קונה להן בגדים ותכשיטין נאים כפי ממונו. והאנשים אוכלין בשר ושותין יין שאין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין. וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו. ועל אלו נאמר זבחייהם כלחם אונים להם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם. ושמחה כזו קלון היא להם שנאמר וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם.
- יט** אע"פ שאכילה ושתייה במועדות בכלל מצות עשה. לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו. אלא כך היא הדת, בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום וחוזרין לבתיהם ואוכלין, והולכין לבתי מדרשות קורין ושונין עד חצי היום, ואחר חצות היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהן לאכול ולשתות שאר היום עד הלילה.
- כ** כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשך ביין ובשחוק וקלות ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה. שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל. הא למדת שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבוד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות.
- כא** חייבין בית דין להעמיד שוטרים ברגלים שיהיו מסבבין ומחפשין בגנות ובפרדסים ועל הנהרות כדי שלא יתקבצו לאכול ולשתות שם אנשים ונשים ויבואו לידי עבירה. וכן יזהירו בדבר זה לכל העם כדי שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה. ולא ימשכו ביין שמא יבואו לידי עבירה.

רמב"ם

כב ימים שבין ראשון ושביעי של פסח וראשון ושמיני של חג הסוכות והן בגולה ארבעה בתוך הפסח וחמשה בתוך החג הם הנקראין חולו של מועד ונקראין מועד. ואע"פ שהם חייבין בשמחה ואסורין בהספד ותענית מותר לספוד בהן תלמיד חכם בפניו. אבל לאחר שיקבר אסור לספודו בהן. ואין צריך לומר בראשי חדשים בחנוכה ובפורים שסופדין בהן תלמידי חכמים בפניו. אף על פי שימים אלו אסורין בהספד ותענית. אבל לאחר הקבורה אסור לספוד בהן.

כג אין מניחין מטת המת ברחוב במועד שלא להרגיל את ההספד אלא מביתו לקברו. ואין מתאבלין במועד. וכן אין קורעין ולא מברין ולא חולצין הכתף במועד על המת אלא קרוביו שהן חייבין להתאבל עליו. ואם היה חכם או אדם כשר או שהיה עומד עליו בשעת נטילת נשמה הרי זה קורע עליו במועד אף על פי שאינו קרובו. ואין קורעין ביום טוב שני כלל ואפילו קרוביו של מת.

כד נשים במועד בפני המת מענות אבל לא מטפחות ולא מקוננות. נקבר המת אינן מענות. בראשי חדשים וחנוכה ופורים בפני המת מענות ומטפחות אבל לא מקוננות. אי זהו עינוי שכולן עונות כאחת. קינה אחת אומרת וכולן עונות. ואסור לאדם שיעורר על מתו קודם לרגל שלשים יום כדי שלא יבא הרגל והוא נעצב ולבו דואג וכואב מזכרון הצער אלא יסיר הדאגה מלבו ויכוין דעתו לשמחה.

הלכה פרק ז

א חולו של מועד אף על פי שלא נאמר בו שבתון הואיל ונקרא מקרא קדש והרי הוא זמן חגיגה במקדש אסור בעשיית מלאכה כדי שלא יהיה כשאר ימי החול שאין בהן קדושה כלל. והעושה בו מלאכה האסורה מכן אותו מכת מרדות מפני שאיסורו מדברי סופרים. ולא כל מלאכת עבודה אסורה בו כיום טוב שסוף הענין בדברים שנאסרו בו כדי שלא יהיה כיום חול לכל דבר. לפיכך יש מלאכות אסורות בו ויש מלאכות מותרות בו.

ב ואלו הן. כל מלאכה שאם לא יעשה אותה במועד יהיה שם הפסד הרבה עושין אותה. ובלבד שלא יהיה בה טורח הרבה. כיצד משקין בית השלחין במועד אבל לא בית המשקה. שאם לא ישקה בית השלחין והיא הארץ הצמאה יפסדו בו האילנות שבה. וכשהוא משקה אותה לא ידלה וישקה מן הבריכה או ממי הגשמים מפני שהוא טורח גדול. אבל משקה הוא מן המעיין בין שהיה בין שיצא לכתחלה ממשיכו ומשקה בו וכן כל כיוצא בזה.

ג הופך אדם את זיתיו במועד וטוחן אותן ודורך אותן וממלא חביות וגף אותן כדרך שהוא עושה בחול. כל שיש בו הפסד אם לא נעשה עושהו כדרכו ואינו צריך שינוי. וכן מכניס אדם פירותיו מפני הגנבים ובלבד שיכניסם בצנעה ושולה פשתנו מן המשרה בשביל שלא תאבד. וכן כרם שהגיע זמנו להבצר במועד בוצרין אותו.

ד ואסור לאדם שיתכוין ויאחר מלאכות אלו וכיוצא בהן ויניחם כדי לעשותן במועד מפני שהוא פנוי. וכל המכוין מלאכתו והניחה למועד ועשאה במועד בית דין מאבדין אותה ומפקירין אותה לכל. ואם כיון מלאכתו ומת אין קונסין בנו אחריו ואין מאבדין אותה ממנו. ואין מונעין הבן מלעשות אותה מלאכה במועד כדי שלא תאבד.

ה מי שצריך לתפור לו בגד או לבנות לו מקום במועד. אם היה הדיוט ואינו מהיר באותה מלאכה הרי זה עושה אותה כדרכו. ואם היה אומן מהיר הרי זה עושה אותה מעשה הדיוט. כיצד בתפירה מכליב ובבנין מניח אבנים ואינו טח בטיט עליהן ושף סדקי הקרקע ומעגילה ביד וברגל כעין שמעגילים במחלצים וכן כל כיוצא בזה.

ו מי שהיתה לו תבואה מחוברת לקרקע ואין לו מה שיאכל במועד אלא ממנה אע"פ שאין כאן הפסד אין מצריכין אותו לקנות מה שיאכל מן השוק עד שיקצור אחר המועד אלא קוצר ומעמר ודש וזורה ובורר וטוחן מה שהוא צריך. ובלבד שלא ידוש בפרות. שכל דבר שאין בו הפסד צריך לשנות וכן כל כיוצא בזה.

ז כבשים שיכול לאכול מהן במועד כובשן. ושאינן ראויין אלא לאחר המועד אסור לכבשן. וצד אדם דגים כל שיכול לצוד ומולח הכל במועד שהרי אפשר שיאכל מהן במועד אם יסחוט אותן בידו פעמים רבות עד שיתרככו.

ח מטילין שכר במועד לצורך המועד. ושלא לצורך המועד אסור. אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים. אף על פי שיש לו ישן מערים ושותה מן החדש שאין הערמה זו ניכרת לרואה וכן כל כיוצא בזה.

ט כל מלאכות שהן לצורך המועד כשעושין אותן אומניהן עושין בצנעה. כיצד הציידים והטוחנין והבוצרין למכור בשוק הרי אלו עושין בצנעה לצורך המועד. ואם עשה לצורך המועד והותיר הרי זה מותר.

רמב"ם

י עושים כל צרכי הרבים במועד. כיצד מתקנים קלקולי המים שברשות הרבים. ומתקנים את הדרכים ואת הרחובות וחופרים לרבים בורות שיחין ומערות. וכורין להן נהרות כדי שישתו מימיהן וכונסים מים לבורות ומערות של רבים ומתקנים את סדקיהן. ומסירין את הקוצין מן הדרכים ומודדין את המקואות וכל מקוה שנמצא חסר מרגילין לו מים ומשלימין לו שיעורו.

יא ויוצאין שלוחי בית דין להפקיד את הכלאים. ופודין את השבויים ואת הערכין ואת החרמים ואת ההקדשות. ומשקין את הסוטות. ושורפין את הפרה. ועורפין את העגלה. ורוצעין עבד עברי. ומטהרין את המצורע. ומציינין על הקברות שמיחו גשמים את ציונן כדי שיפרשו מהן הכהנים. שכל אלו צרכי רבים הן.

יב ודנים דיני ממונות ודיני מכות ודיני נפשות במועד. ומי שלא קבל עליו הדין משמתין אותו במועד. וכשם שדנין במועד כך כותבין מעשה בית דין וכל הדומה לו. כיצד כותבין הדיינין אגרות שום ששמו לבעל חוב ואגרות שמכרו בהן למזון האשה והבנות. ושטרי חליצה ומיאונין. וכל הדומה להן מדברים שצריכים הדיינין לכותבם כדי שיזכרום. כגון טענות בעלי דינין או דברים שקיבלו עליהן כגון איש פלוני נאמן עלי. איש פלוני ידון לי. מי שרצה ללוות וכו'. מי שצריך ללוות במועד ולא האמינו המלוה בעל פה הרי זה כותב שטר חוב. וכן כותבין גיטין וקידושי נשים ושוברין ומתנות שכל אלו כצרכי רבים הן.

יג ואסור לכתוב במועד אפילו ספרים תפילין ומזוזות. ואין מניחין אפילו אות אחת בספר העזרה מפני שזו מלאכה שאינה לצורך המועד. אבל כותב אדם תפילין ומזוזות לעצמו וטווה תכלת לבגדו. ואם אין לו מה יאכל כותב ומוכר לאחרים כדי פרנסתו.

יד ומותר לכתוב אגרות של שאלת שלום במועד. וכותב חשבונותיו ומחשב יציאותיו. שכתובות אלו אין אדם נזהר בתקונן מאד ונמצאו כמעשה הדיוט במלאכות.

טו עושים כל צרכי המת במועד. גוזזין שערו ומכבסין כסותו ועושים לו ארון. ואם לא היו להם נסרים מביאין קורות ונוסרין מהם נסרים בצנעה בתוך הבית. ואם היה אדם מפורסם עושים אפילו בשוק. אבל אין כורתין עץ מן היער לנסור ממנו לוחות לארון. ואין חוצבין אבנים לבנות בהן קבר.

טז אין רואין את הנגעים במועד שמא ימצא טמא ונמצא חגו נהפך לאבל. ואין נושאים נשים ולא מייבמין במועד כדי שלא תשתכח שמחת החג בשמחת הנשואין. אבל מחזיר את גרושתו. ומארסין נשים במועד. ובלבד שלא יעשה סעודת אירוסין. ולא סעודת נישואין. שלא יערב שמחה אחרת בשמחת החג.

יז אין מגלחין ואין מכבסין במועד גזירה שמא ישהה אדם עצמו לתוך המועד ויבוא יום טוב הראשון והוא מנוול. לפיכך כל מי שאי אפשר לו לגלח ולכבס בערב יום טוב הרי זה מותר לכבס ולגלח במועד.

יח כיצד אבל שחל שביעי שלו להיות ביום טוב או שחל להיות בערב יום טוב והרי הוא שבת שאי אפשר לגלח והבא ממדינת הים והוא שלא יצא להטייל אלא לסחורה וכיוצא בה. והיוצא מבית השבייה ומבית האסורים. ומי שהיה מנודה ולא התיירוהו אלא במועד. ומי שנשבע שלא לגלח ושלא לכבס ולא נשאל לחכם להתיר נדרו אלא במועד הרי אלו מגלחין ומכבסין במועד.

יט וכולן שהיה להן פנאי לגלח קודם הרגל ולא גלחו אסורין. אבל הנזיר והמצורע שהגיע זמן תגלחתן בין בתוך המועד בין קודם הרגל אע"פ שהיה להם פנאי מותרין לגלח במועד שלא ישהו קרבנותיהן. וכל היוצא מטומאתו לטהרתו מותר לגלח במועד. וקטן שנולד בין במועד בין לפני המועד מותר לגלחו במועד. ואנשי משמר ששלמה משמרתן בתוך המועד מותרין לגלח מפני שאנשי משמר אסורין לגלח בשבת שלהן.

כ מותר ליטול שפה בחולו של מועד. וליטול צפרנים ואפילו בכלי. ומעברת האשה שער מבית השחי ומבית הערוה בין ביד בין בכלי. ועושה כל תכשיטיה במועד. כוחלת ופוקסת ומעברת סרק על פניה וטופלת עצמה בסיד וכיוצא בו והוא שתוכל לקפלו במועד.

כא הזבים והזבות והנדות והיולדות וכל העולים מטומאה לטהרה בתוך המועד הרי אלו מותרין לכבס. ומי שאין לו אלא חלוק אחד הרי זה מכבסו במועד. מטפחות הידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג הרי אלו מותרין לכבס במועד. וכן כלי פשתן מותר לכבסן במועד מפני שצריכין כיבוס תמיד אפילו נתכבסו ערב יום טוב.

רמב"ם

- כב** אין עושין סחורה במועד בין למכור בין לקנות. ואם היה דבר האבד שאינו מצוי תמיד לאחר המועד כגון ספינות או שיירות שבאו או שהם מבקשים לצאת ומכרו בזול או לקחו ביוקר הרי זה מותר לקנות או למכור. ואין לוקחין בתיים ועבדים ובהמה אלא לצורך המועד.
- כג** מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד. כיצד אם היתה החנות פתוחה לזוית או למבוי פותח כדרכו. ואם היתה פתוחה לרשות הרבים פותח אחת ונועל אחת. וערב יום טוב האחרון של חג הסוכות מוציא ומעטר את השוק בפירות בשביל כבוד יום טוב. מוכרי תבלין מוכרין כדרכן בפרהסיא.
- כד** כל שאסור לעשותו במועד אינו אומר לנכרי לעשותו. וכל שאסור לעשותו במועד אם אין לו מה יאכל הרי זה עושה כדי פרנסתו. וכן עושה סחורה כדי פרנסתו. ומותר לעשיר לשכור פועל עני שאין לו מה יאכל לעשות מלאכה שהיא אסורה במועד כדי שיטול שכרו להתפרנס בו. וכן לוקחין דברים שאינם לצורך המועד מפני צורך המוכר שאין לו מה שיאכל.
- כה** שוכרין השכיר על המלאכה במועד לעשותה לאחר המועד ובלבד שלא ישקול ושלא ימדוד ולא ימנה כדרך שהוא עושה בחול. נכרי שקיבל קיבולת מישראל אפילו היה חוץ לתחום אינו מניחו לעשותו במועד. שהכל יודעין שמלאכה זו של ישראל ויחשדו אותו שהוא שכר את הנכרי לעשות לו במועד. שאין הכל יודעין ההפרש שיש בין השכיר ובין הקבלן ולפיכך אסור.
- הלכה פרק ח**
- א** נהרות המושכין מן האגמים מותר להשקות מהן בית השלחין במועד והוא שלא פסקו. וכן הבריכות שאמת המים עוברת ביניהן מותר להשקות מהן. וכן בריכה שנטפה מבית השלחין ועדיין היא נוטפת מותר להשקות ממנה בית השלחין אחרת. והוא שלא פסק המעיין המשקה בית השלחין העליונה.
- ב** ערוגה שחציה נמוך וחציה גבוה לא ידלה ממקום נמוך להשקות מקום גבוה מפני שהוא טורח גדול. ומותר לדלות מים להשקות הירקות כדי לאכלן במועד. ואם בשביל ליפותן אסור.
- ג** אין עושין עוגיות בעיקרי הגפנים כדי שיתמלאו מים. ואם היו עשויות ונתקלקלו הרי זה מתקנם במועד. וכן אמת המים שנתקלקלה מתקנין אותה במועד. כיצד היתה עמוקה טפח חופר בה עד ששה. היתה עמוקה טפחיים מעמיקה עד שבעה. ומושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא ישקה את כל השדה. ואם היתה שדה לחה מותר להשקות את כולה ומרביצין את השדה במועד. שכל הדברים האלו אין בהן טורח יותר.
- ד** זרעים שלא שתו מלפני המועד לא ישקה במועד מפני שהן צריכין מים רבים ויבא לידי טורח יותר. ומותר להסב את הנהר ממקום למקום ולפתוח נהר שנסתם. בורות שיחין ומערות של יחיד אם היה צריך להם חוטטין אותן ושפין את סדקיהם אבל אין חופרין אותן לכתחילה. וכונסים לתוכה מים אע"פ שאינו צריך להן. ועושין נברכת במועד.
- ה** עכברים שהן מפסידין את האילנות צדין אותן במועד. בשדה האילן צד כדרכו. כיצד חופר ותולה המצודה. ואם היה שדה לבן סמוך לשדה האילן צדין אותן בשדה הלבן בשינוי כדי שלא יכנסו לשדה האילן ויחריבוהו. וכיצד צד בשינוי נועץ שפוד בארץ ומכה בקורדום ואחר כך מנתקו ונמצא מקומו גומא.
- ו** כותל גנה שנפל בונה מעשה הדיוט או גודר אותו בקנים וגומא וכיוצא בהן. וכן אם עשה מעקה לגג בונה אותו מעשה הדיוט. אבל כותל חצר שנפל בונה כדרכו. ואם היה גוהה סותרו מפני הסכנה ובונה כדרכו.
- ז** בונה אדם איצטבא לישב או לישן עליה. הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד כדרכו בין בשל ברזל בין בשל עץ. שזה הפסד גדול הוא שאם יניח הפתח פתוח ודלתות שבורות נמצא מאבד כל מה שבבית. וכבר בארנו כל שיש בו הפסד אינו צריך שינוי.
- ח** בונה אדם איצטבא לישב או לישן עליה. הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד כדרכו בין בשל ברזל בין בשל עץ. שזה הפסד גדול הוא שאם יניח הפתח פתוח ודלתות שבורות נמצא מאבד כל מה שבבית. וכבר בארנו כל שיש בו הפסד אינו צריך שינוי.
- ט** אין מפנין את המת ולא את העצמות מקבר לקבר ולא ממכובד לבזוי ולא מבזוי למכובד. ואסור לעשות כן לעולם בשאר הימים אלא אם כן היה מפנהו בתוך שלו מפנהו בשאר הימים אפילו ממכובד לבזוי.

רמב"ם

- י** אין מתליעין את האילנות ולא מזהימין את הנטיעות ולא מגזמין. אבל סכין את האילנות ואת הפירות שבהן בשמן ועוקרין את הפשתה מפני שהיא ראויה לחפוף בה במועד. וקוצרין את הכשות מפני שהיא ראויה להטילה לשכר במועד וכן כל כיוצא בזה.
- יא** אין מכנסין את הצאן לדיר כדי שיזבלו את הקרקע. שהרי הוא מדייר שדהו במועד. ואם באו מאליהן מותר. ואין מסייעין אותן ואין מוסרין להן שומר לנער את הצאן. היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע מסייעין אותן ושוכרין שומר לנער את צאנם ממקום למקום כדי שיזבלו כל השדה. הזבל שבחצר מסלקין אותו לצדדין. ואם נעשה חצר כרפת בקר מוציאים אותו לאשפה.
- יב** המשוה פני הקרקע אם מתכוין לתקן מקום שיעמיד בו כרי של תבואה או שידוש בו מותר. ואם נתכוון לעבודת הארץ אסור. וכן המלקט עצים מתוך שדהו אם לצורך עצים מותר ואם לתקן הקרקע אסור. וכן הפותק מים לגנה אם נתכוון שיכנסו הדגים מותר ואם להשקות הארץ אסור. וכן הקוצץ חריות מן הדקל אם נתכוון להאכיל לבהמה מותר ואם נתכוון לעבודת האילן אסור. וממעשיו יוכר לאי זה דבר הוא מתכוון.
- יג** תנור וכירים שאפשר שייבשו ויאפה בהן במועד עושין ואם לאו אין עושין אותן. ובין כך ובין כך בונין על חרש של תנור ועל הכירה הטפילה שלהן ומסרגין את המטות. ונוקרין את הריחים ופותחים להן עין ומעמידין אותן ובונין אמת המים של ריחים.
- יד** זופתין את החבית כדי שלא יפסד היין. וזופתין את הבקבוק מפני שאין בו טורח. וסותמין פי החבית של שכר כדי שלא תפסד. ומחפין את הקציעות בקש כדי שלא יאבדו. ומרכינין את הבגדים בידים. מפני שהוא מעשה הדיוט. אבל אין עושין קשרי בית הידים מפני שהוא מעשה אומן וכן כל כיוצא בזה.
- טו** קוצצין צפורני חמור של ריחים ובונין אבוס לבהמה. וסוס שירכב עליו מותר ליטול צפרניו ולסרקו כדי ליפותו. ואין מרביעין בהמה במועד. אבל מקיזין לה דם. ואין מונעין ממנה רפואה. וכל מאכלות ומשקים שאינן מאכל בריאים אלא לרפואה מותר לאדם לאכלן ולשתותן במועד.
- טז** אין מפנין מחצר לחצר במועד. ולא מכעורה לנאה ולא מנאה לכעורה. אבל מפנה הוא מבית לבית באותה חצר. ומביאים כלים שהן לצורך המועד מבית האומן. כגון כרים וכסתות וצלוחיות. אבל כלים שאינן לצורך המועד כגון מחרישה מן הלוטש או צמר מבית הצבע אין מביאים. ואם אין לאומן מה יאכל נותן לו שכרו ומניחן אצלו. ואם אינו מאמינו מניחן בבית הסמוך לו ואם חושש להם שמא יגנבו מפנין לחצר אחרת אבל לא יביא לביתו אלא בצנעה.
- יז** אסור לעשות מלאכה בערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה כמו ערבי שבתות. וכל העושה מלאכה בהן אינו רואה סימן ברכה לעולם. וגוערין בו ומבטלין אותו בעל כרחו. אבל אין מכין אותו מכת מרדות. ואין צריך לומר שאין מנדין אותו. חוץ מערב הפסח אחר חצות שהעושה בו מלאכה אחר חצות מנדין אותו. ואין צריך לומר שמכין אותו מכת מרדות אם לא נדוהו. לפי שיום ארבעה עשר בניסן אינו כשאר ערבי ימים טובים מפני שיש בו חגיגה ושחיטת קרבן.
- יח** לפיכך יום ארבעה עשר בניסן אסור בעשיית מלאכה מדברי סופרים כמו חולו של מועד. והוא קל מחולו של מועד. ואינו אסור אלא מחצי היום ולמעלה שהוא זמן השחיטה. אבל מהנץ החמה עד חצי היום תלוי במנהג. מקום שנהגו לעשות עושין מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין.
- יט** ואפילו במקום שנהגו לעשות לא יתחיל בתחלה לעשות מלאכה בארבעה עשר אע"פ שהוא יכול לגמרה קודם חצות. אלא שלש אומניות בלבד הן שמתחילין בהם במקום שנהגו לעשות ועושין עד חצות. ואלו הן החייטין. והספרין. והכובסין. אבל שאר אומניות אם התחיל בהן קודם ארבעה עשר הוא שיגמור עד חצות שאין העם צריכין לשאר אומניות צורך הרבה.
- כ** ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין לא יעשה ביישוב מפני המחלוקת אבל עושה הוא במדבר. וההולך ממקום שאין עושין למקום שעושין לא יעשה. נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם וחומרי מקום שהלך לשם. ואע"פ כן לא יתראה בפניהם שהוא בטל מפני האסור. לעולם אל ישנה אדם מפני המחלוקת. וכן מי שדעתו לחזור למקומו נוהג כאנשי מקומו בין להקל בין להחמיר. והוא שלא יתראה בפני אנשי המקום שהוא בו מפני המחלוקת.
- כא** מוליכין ומביאים כלים מבית האומן בארבעה עשר אחר חצות אע"פ שאינן לצורך המועד. וגורפין זבל מתחת רגלי בהמה ומוציאים אותו לאשפה. ומושיבין שובכין לתרנגולים. תרנגולת שישבה על הביצים שלשה ימים או יתר ומתה מושיבין אחרת תחתיה בארבעה עשר כדי שלא יפסדו הביצים. ובמועד אין מושיבין. אבל אם ברחו במועד מעל הביצים מחזירין אותה למקומה.